

A két jeles szakember, Kovács Judit és Trentinné Benkő Éva könyve tehát a hazai és a nemzetközi szakmai körökben egyaránt nagy érdeklődésre tarthat számot. Ezúton fejezem ki a hazai nyelvpedagógusok köszönetét Héjjas Zoltánnak, az Eötvös József Könyvkiadó vezetőjének, hogy a legjelesebb hazai szerzők legkorszerűbb gondolatait, szemléletét és tapasztalatait összegző kötetek megjelenését lehetővé teszi.

Poór Zoltán

Szita Szilvia – Pelcz Katalin
MagyarOK
 Magyar nyelvkönyv A2+ 2. kötet,
 Nyelvtani munkafüzet A2+
 2. kötet

Pécs: Pécsi Tudományegyetem,
 2014. 216 p., 140 p.
 ISBN: 978-963-642-681-1

A 2013-ban debütáló *MagyarOK A1+* után most a *MagyarOK A2+* magyar mint idegen nyelvi tananyag az A2 szinten túlrá kalauzolja a nyelvünket tanulókat. A számukra még *terra incognita* A2+ a címben azt sugallja, hogy itt kipipálható a magyartanulás sikerességének kérdése. A szerencsés cím mögött azt a dicséretes hozzáállást látjuk, amely végre nem a megtanulhatatlanul nehéz kategóriával riogatja a magyar szakra/csoportba betévedőket.

A tananyag korpuszalapú szövegeket tartalmaz, ennek köszönhetően a valódi, a mai magyar beszélt nyelvvvel ismerkedhetnek meg a nyelvtanulók. Ezzel egyszersmind az eddigi tananyagoknál a *MagyarOK* jobban megfelel Jespersen nyelvpedagógiai kritériumainak (összefüggő, értelmes, érdekes, élő stb.) is (Jespersen 1904: 23). E tananyag segítségével tehát igazi szövegekkel dolgozhatunk, ami azért fontos, mert a szöveg kell,

hogy legyen a tananyag centruma. Az élő nyelvi alap további előnye, hogy ezekben a szövegekben banalizmus, infantilizmus már nem terheli a nyelvtanulót. Mentés a nem természetes megnyilatkozásoktól, melyekben túlbujánzana a demonstrálandó nyelvtani anyag; a beszéd egyéni aktusa kerül előtérbe.

A nominális mondatokkal szemben ez a nyelvtanítói szemlélet az igét állítja középpontba, enyhítve ezzel a magyar és az indoeurópai nyelvek közötti interferenciahatást. Az igékkel egyúttal megvalósítja a vonzatközpontú nyelvtanítás koncepcióját is. A *Függelék* (207–214) összegyűjtve tartalmazza a könyvben szereplő igéket és vonzataikat.

A Pécsi Tudományegyetem által kiadott tananyag nem akar tolakodóan pécsi lenni, azaz nem túlzottan hangsúlyos a Pécsset bemutatandó szándéka; a borító fényképén kívül a hetedik fejezetben szerepel egy kirándulás Pécsre és környékére (173–180). Ezt azért tarthatjuk szerencsés sajátosságának, mert így nem csupán azoknak szól, akik Pécsen szándékoznak tanulni belőle, hanem bárhol, bárki magáénak érezheti.

Az első kötethez hasonlóan a tananyag ebben a tankönyvben is a nyelvvizsga témái mentén kibontakozó nyolc fejezetre oszlik, melyekről már a könyv elején található *Tartalomban* (4–7) is átlátható képet kapunk. A fejezetek címei és az oldalszámok mellett a bennük szereplő *Témák* sorakoznak itt; majd a komplex *Nyelvtan* anyaga; ezután azt is feltűntették, hogy mely problematikusnak mutakozó mássalhangzó *Kiejtésére* helyeztek nagyobb hangsúlyt; láthatjuk a *Hasznos kifejezéseket* is; végül de közel sem utolsó sorban a *Magyar kultúra és interkulturális elemeket* emelték ki.

Ez utóbbi egység azért rokonszenves, mert a kultúra témaköre nem merül ki a magyar kultúra tárgyalásában, hanem lehetőséget kínál a tanuló kultúrájának bevonására is. Ez egyrészt szép gesztus, másrészt didaktikai háttere az, hogy a saját kultúra célnyelven történő bemutatása motiváló szokott lenni a diákok körében. Noha továbbra is – helyesen

– a mindennapi kommunikáció áll a közép-pontban, ez a tananyag szerencsére ennek részeként értelmezi a kultúra bizonyos szintű ismeretét is. A kultúra nyelvtanulás szempontjából is fontos mivolta nem csupán elszeparált olvasmányokból világlik ki, hanem annak előnyei megjelennek a feladatokban is, például „Sokat tanultam más kultúráról, nyitottabb és toleránsabb lettem” (6.6.d. interjú, 138). A tananyag – a nem mellékes kulturális adalékainak köszönhetően – a nyelvtan közvetlen tanításának következményén, vagyis a papagájnyelven túli valódi nyelvhez juttat, és egyben az empátiát is mozgósítja.

A *MagyarOK* tananyagában további gyakorlási lehetőséget kínál a tankönyvnél természetesen nyelvtancentrikusabb munkafüzet is, melynek feladataihoz, nyelvtani adalékaihoz tankönyvi jelölések irányítanak. Számos kiegészítést azonban a tananyag honlapjáról (<http://magyar-ok.hu/>) tölthetünk le ingyenesen. Itt találjuk a hanganyagot, melynek felveleleit egyértelmű jelölésekkel tudjuk a tankönyvi feladatokhoz párosítani; a *Kiegészítő anyagokon* belül például az *Instrukciókat* és a *Nyelvtant* angol nyelven is, ami különösen nagy segítség lehet azok számára, akik önállóan kívánnak tanulni.

Optimális a tankönyv tipográfiája is: a könnyű olvashatóságot támogatja a betűk és a sorközök nagysága; a fotók és a rajzok ideális arányban illusztrálják a szövegeket, ahogy az ábrák és táblázatok is a mértéktartó hasznosság kritériuma szerint oszlanak el.

További pozitívumként említhető, hogy noha a nyomtatott nyelvkönyveket törvényszerűen fenyegeti az elévülés réme, ebben a tankönyvben igyekeztek ezeket a pontokat is minimalizálni. A korszerűként emlegetett technikai eszközök ugyanakkor 10–15 év múlva már várhatóan nem lesznek azok; valószínűleg az árak is megváltoznak. A második fejezetben a *Lakóhelyek és rekordok* (55) téma is ilyen, ebben is folyamatos változásokra lehet számítani.

Dicsérendő az is, hogy itt a *szia* köszönés után helyesen vesszőt tesznek, ez ugyanis nem

minden nyelvkönyv számára egyértelmű, mivel hibásan a *kedves* megszólítással szokták keverni. Szerencsésnek tartom, hogy a szövegek nem kizárólag az egyetemisták életkorának felelnek meg, hanem témájukban találhatnak maguknak megfelelőt az ennél idősebbek vagy akár fiatalabbak is. Egyértelműek a feladatok és a táblázatok is, ami megkönnyíti mind a diák, mind a tanár dolgát.

A tananyagot tehát kiválóan alkalmasnak gondolom a magyar mint idegen nyelv tanítására gyakorlati tapasztalatom alapján is, néhány alábbi megjegyzésem csupán a nagyon jót még jobbá tevő szándék irányítja.

A negyedik fejezetben a „Már nagyon vártam, hogy hívsz” (89) mondatban téves a kijelentő mód használata a mellékmondatban. Mivel a *vár* akaratot, óhajtást kifejező predikátum, kötőmódot hív elő. Talán összekeveredett itt a *Már nagyon vártam, hogy mikor hívsz*, illetve a *Már nagyon vártam, hogy hívj* mondat. A helyes forma tehát a *Már nagyon vártam, hogy hívj* lenne.

A következő megjegyzésem az udvarias kérésre vonatkozik: ezt a feltételes mód fejezi ki, és a megkért hajlandóságát teszteli. E formát inkább akkor szerencsés alkalmazni, ha a felek társadalmi kapcsolatainak minősége ezt megengedi. Erre érdemes felhívni a figyelmet a hatodik fejezet (főleg) önöző formáinál – tankönyv 18. feladat (148), munkafüzet 9. feladat (102). Tapasztalataim szerint ugyanis a kellemetlenségek elkerülése végett a grammatikus mondatnál gyakran fontosabb a mindennapi kommunikációban az udvariasság helyes szintjének ismerete. Az udvarias kérés a hetedik fejezetben is visszatér, a munkafüzetben (114) a *tud* igét opcionálisként említik. Szili szerint, mivel a *tud + feltételes módot* alkalmazó kérés valójában a partner képességére kérdez rá, az elutasító válasz nagyobb arcvédő erőt biztosít a partner számára (Szili 2002: 12–30). Végül a nyolcadik fejezetben az udvarias kérés *Legyen szíves* formája kerül sorra, így a három fejezeten át tárgyalt téma rétegei jó eséllyel a helyükre kerülhetnek.

Összességében elmondható, hogy sokéves tankönyvírói munka, tanítási tapasztalat és nyelvészeti kutatás eredményei mutatkoznak meg ebben a tananyagban, ami előrelendíti a magyar mint idegen nyelv oktatásának ügyét. A szerzők, illetve a tananyag rengeteg pluszmunkát spórol meg azoknak a nyelvtanároknak, akik ezt a kiadványt használják, mivel nem kell folyton korrigálni, kiegészíteni. Köszönjük!

Dominka Ede

IRODALOM

- Jespersen, O. (1904): *How to teach a foreign language*. London: S. Sonnenschein & Co.
 Szili Katalin (2002): A kérés pragmatikája a magyar nyelvben. *Magyar Nyelvőr* 126/1, 12–30.

Folmeg Márta – Jóri Anita (szerk.)
Világ és nyelv szenvedéllyel
 Köszöntő kötet Gecső Tamás
 60. születésnapjára

Budapest: Tinta Könyvkiadó, 2015. 307 p.
 ISBN: 978-963-9902-13-8

A *Világ és nyelv szenvedéllyel* köszöntő kötet, Festschrift, amely műfajából következően két címzetthez szól. Egyfelől az ünnepelt köszönti: Gecső Tamás nyelvészt 60. születésnapja alkalmából. Másfelől mint tanulmánykötet egy szakmabeli olvasóközönséget céloz a nyelvről és a világról, azaz a nyelvről és annak valós és lehetséges alkalmazásairól szóló 36 írás által. Ez a kettősség a kötet tanulmányait elolvasva több szempontból is összefonódik. A tanulmányok témája ugyanígy éppen olyan sokszínű, mint az ünnepelt Gecső Tamás kutatási területei. Az írások túlnyomó többsége azt a nyitottságot is tükrözi, amelyet Huszár Ágnes előszavában az

ünnepeltnek tulajdonít, akit „a világ minden új jelensége és a tudomány friss eredményei iránti kíváncsiság és elkötelezettség” (9) jellemez. Ennek a szakmai életútnak az egyik középpontja a különböző nyelvek és kultúrák ismerete, tudása és találkozása, maga az interkulturalitás. Globalizálódó világunk nyelvi és kulturális kihívásaihoz való alkalmazkodni tudással vérteti fel hallgatóit Gecső Tamás az ELTE-n általa alapított *Interkulturális nyelvészet* elnevezésű doktori programmal, amely többek között magába foglalja az interkulturális kommunikációt, a jelnyelvi kutatásokat, az etnolingvisztikát, a gendernyelvészetet, az eltérő kommunikációs kultúrák kommunikációs zavarainak tárgyalását, vagy éppen az idegen nyelvi (első-sorban az angol nyelvi) képzés interkulturális nevelésben való szerepét. A felsorolt kutatási területek a kötetbeli tanulmányok témáját is képezik.

Mégsem az egyes tudományterületek jelentik a könyv szerkesztésmódjának alapját. A szerkesztők, Folmeg Márta és Jóri Anita kreatívan, egy-egy metafora köré gyűjtik a kötet írásait, amelyek a fent megnevezett témakörökön kívül tartalmaznak még kétnyelvűségről, az eszperantóról, a beás nyelvről szóló, a nyelvek grammatikai-szintaktikai jelenségeinek használati alapú leírását megjelenítő, valamint a humor interkulturális aspektusával foglalkozó tanulmányokat.

Néhány beszédes cím a hét fejezet közül: *Kultúrák áramlása*, amelyben a tanulmányok középpontját a különböző kultúrák tényleges összeütközése jelenti, ennek a lehetséges megoldásai kerülnek előtérbe a fordításelemzés, az angolnyelv-oktatás vagy a siket kultúra és jelnyelvi irodalom kapcsán. A *Kultúrák ajándéka* című rész az egyes kultúrák hozadékait mint megismerésre érdemes tudást, mint a saját kultúrától eltérő, értékes „alkotásokat” helyezi előtérbe, míg az *Élet ritmusa* a mindennapok élethelyzeteinek gender szempontú vizsgálatára utal a politikai életben, vagy egyes munkahelyeken a nők és a férfiak kommunikációjának összevetésekor.